

HUFVUDSTYCKE, n. 4. 1) Förnämsta stycke, del, punkt. — 2) Hufvudafdelning. *De fem h-na i katekesen.*

HUFVUDSTÄLLNING, f. 2. (milit.) Ställning, der förnämsta styrkan af en armé befinner sig; äfv. den starkaste ställning, som de särskilda trupper, hvilka tillhöra en armé, innehafva.

HUFVUDSUMMA, f. 1. Summa, som uppkommit af flera sammankommande.

HUFVUDSVAG, a. 2. (fig.) Som har svagt förstånd.

HUFVUDSVAGHET, f. 3. (fig.) Svagt förstånd.

HUFVUDSVÅL, m. 2. Svålen eller huden på ett hufvud. Säges isynnerhet om människor.

HUFVUDSÅTE, n. 4. 1) *Se Residens.* — 2) Ort, som i något afseende utmärker sig framför de öfriga i ett land. *Göteborg är ett h. för Sveriges handel, Upsala för dess akademiska bildning.*

HUFVUDTIONDE, m. sing. Ett slags tionde, som påbjöds i Sverige under medeltiden, och stundom vid dödsfall utgjordes af boets hela förmögenhet.

HUFVUDTON, m. 3. *Se Grundton.*

HUFVUDVATTENSOT, m. sing. (med.) Vatten i hufvudet.

HUFVUDVERK, n. 3. 1) Hufvudsakligen vigtigt verk, arbete. *Berzelii Kemi är ett h. i denna vetenskap.* — 2) (fortif.) Vid fästning, stad eller försöksadt läger varande befästningsverk, som är det förnämsta eller ibland de förnämsta.

HUFVUDVÄG, m. 2. Väg, som är en af de största och farbaraste i ett land eller landskap. *Landsväg är h.*

HUFVUDVÄRK, m. sing. Smärta, värk, antingen i hela hufvudet, eller någon del deraf.

HUFVUDYR, a. 2. 1) Yr i hufvudet. — 2) Något rusig.

HUFVUDYRSEL, m. sing. Yrsel i hufvudet.

HUG, **HUGAD**, m. fl., *se Håg, Hågad*, m. fl.

HUGG, n. 3. 1) Slag, som göres med eggen eller det hyvassa af något skärande verktyg, vapen, o. s. v. *Ett h. med yxa, skära, hacka, sabel, tänder. Göra ett h. med yxan i ett träd. Gifva någon ett h. med sabeln. I första h-et*, (fig. fam.) i första anfallet, första gången. (Ordspråk) *Trädet faller ej vid första h-et*, det fordras ihärdighet, för att komma till slut med en sak, ett företag. *Hugga h. i h.*, på samma ställe. (Fig. fam.) *Det är h. i h.*, enahanda, det samma, lika mycket. *Gifva, lemna öppet h. på sig*, gifva någon tillfälle att anfalla med fördel, eller (fig.) att i tal eller skrift göra ett angrepp, en beskyllning o. s. v., som ej kan besvaras, vederläggas. (Talesätt) *H. och slag*, våldsambeter både med handkraft och eggjern. *Öfverfalla, hola med h. och slag.* — 2) (fig. fam.) Svår olycka, motgång; äfv. anfall i ord eller gerning; (i plur.) stryk; äfv. stickord, snåsor, overt. *Denna olyckshändelse var ett svårt h. för honom. Gifva någon ett h. (se äfv. Bälle). Få h. Akta dig, der vankas h.*

HUGGA, v. a. o. n. 3. Indik. pres. sing. *Hugger*; pl. *Hugga*. Impf. sing. *Högg*; pl. *Höggo*. Imper. sing. *Hugg*; pl. *Huggen*. Konj. impf. *Högge*. Sup. *Huggit*. Part. akt. *Huggande*; part. pass. *Huggen*. 1) Med eggen af yxa, sabel o. s. v. gifva ett hårdt slag. *H. köllt, ved*, med yxa sönderdela k., v. *H. sten*, med dertill nödiga verktyg (hackor, mejslar, sågar etc.) bearbeta gröfre stenarter till byggnadsbehof, vaser, kokkäril, bildstoder, m. m. *H. i en stock. H. någon med sabeln. H. i vädret*, drifva yxa, sabel o. s. v.

genom luften, utan att de träffa något föremål; (fig. fam.) säga någonting på höft, gissningsvis ell. utan mening; äfv. icke träffa rätt i tal eller skrift. *H. yxan i sten*, (fig. fam.) taga fel, miste. (Talesätt) *Hvarken huggel eller stuckel*, ofullkomligt, ofulländadt, ofullbordadt; icke som det bör vara. *Huggel som stuckel*, lika mycket, det samma. — *H. åf, bört*, se *Ashugga, Borthugga*. — *H. efter en*, göra ett hugg, för att träffa någon, men utan att lyckas; äfv., utan att träffa, göra ett hugg efter någon, som aflägsnar sig. — (Fam.) *H. fram ett ord* ell. *h. fram med, ett ord*, plötsligt eller oförsynt komma fram med ett ord, som innefattar ett angrepp, en beskyllning, en förolämpning o. s. v. — (Fam.) *H. i', äfv. h. tag i*, häftigt och med kraft fatta i; *h. i'*, äfv. taga ordet; falla i talet. — *H. igenom*, så att hugget går tvärs igenom. — *H. ihöp*, se *Hophugga*. — *H. i'n, ned, omkull*, se *Inhugga, &c.* *H. i'n*, äfv. göra anfall med sabel i hand, t. ex.: *H. in på fienden, på folket.* — *H. omkräng sig*, göra hugg rundt omkring sig. — *H. på*, gifva upprepade hugg, t. ex.: *H. på en stock*; äfv. (fig.) ständigt göra till föremål för sina anmärkningar, gifva stickord. — *H. på*, fortfara att hugga; äfv. hugga fortare. — (Fam.) *H. till*, slå till, t. ex.: *H. till någon på käften.* — *H. undan*, borttaga, aflägsna genom huggning. — *H. upp, ut*, se *Upphugga, Uthugga*. — 2) Genom huggning med yxa, mejsel gifva form, skapnad. *H. en bjelke jern. H. en bildstod af marmor. H. i marmor*, med begagnande af mejsel göra bilder af marmor. *H. till*, se *Tilhugga*. — 3) (om vissa djur) Angripa, sårå med tänder, näbb, klor. *Hunden högg honom i benet. Han har blifvit huggen af en orm.* — 4) *Mjellen huggar*, säges om den smärtsamma känsla, liksom af sting eller hugg, som man vid häftigt springande stundom erfar i veka lifvet, till följe af mjeltens retning. — *H. sig*, v. r. 1) Såra sig med yxa, mejsel o. s. v. *Han har huggit sig illa i benet.* — 2) *H. sig igenom*, med yxa eller sabel bana sig väg fram, t. ex.: *H. sig igenom en dörr; h. sig igenom fienden.* (Fig.) *H. sig fast i*, med all kraft gripa tag i. *H. sig fast vid ett ord*, ifrigt och envist fästa sig vid ett ord, för att vända sig det till fördel. — *H. s.*, v. d. 1) Gifva hvarandra hugg, strida, slåss med yxa eller sabel. — 2) (fig.) *Se Munhuggas.* — 3) (om djur) Hugga hvarandra med näbbarna. *Ett par tuppar, som h.*

HUGGANDE, n. 4. *Se Huggning.*

HUGGARE, m. 3. 1) En, som huggar. Förekommer för denna bem. sällan utom sammansättningsvis, t. ex.: *Ved-, Sten-, Grof-, Brohuggare.* — 2) Infanterisabel. — 3) Verktyg, hvarmed bleckslagare uttaga runda skifvor ur tunt bleck, för att deri göra runda hål. Kallas äfv. *Uthuggare.* — 4) (fam.) Stor, grof karl; säges äfv. om den, som i någonting särdeles utmärker sig; äfv. om något, som är ganska stort, ansenligt. *Det är en h. att vara stor och grof. Det är en h. att vara rik, lärd. En h. till gädda. En h. till koffert att vara stor.* Brukas äfv. som ett slags lindrigare svordomsuttryck, t. ex.: *Det var huggarn! Ta mig huggarn!* — *Syn. Baddare, Dunderhake.*

HUGGARLÖN, f. 3. Hyvad som gifves någon i betalning för vedhuggning.

HUGGBLOCK, n. 3. och **HUGGBOCK**, m. 2. *Se Huggkubb.*

HUGGBLY, n. 4. Underlag af bly, som begagnas vig filhuggning.